

Ey şeytan! Bîtarafane muhakeme, iki taraf ortasında bir vaziyettir.

Hüccetü'l-Kur'an Ale's-şeytan ve Hizbihi

İblisi ilzam, şeytanı ifham (إفحام), ehl-i tuğyanı iskât eden Birinci Mebhas; bîtarafane muhakeme içinde şeytanın müthiş bir desisesini kat'î bir surette reddeden bir vakiadır. O vakianın mücmel bir kısmını on sene evvel Lemaat'ta yazmıştım. Şöyle ki:

Bu risalenin telifinden on bir sene evvel ramazan-ı şerifte İstanbul'da Bayezid Cami-i Şerifi'nde hâfızları dinliyordum. Birden şahsını görmedim fakat manevî bir ses işittim gibi bana geldi. Zihnimi kendine çevirdi. Hayalen dinledim.

Baktım ki bana der:

Sen Kur'an'ı pek âlî, çok parlak görüyorsun. Bîtarafane muhakeme et, öyle bak. Yani bir beşer kelâmı farz et, bak. Acaba o meziyetleri, o ziynetleri görecek misin?

Hakikaten ben de ona aldandım. Beşer kelâmı farz edip öyle baktım. Gördüm ki nasıl Bayezid'in elektrik düğmesi çevrilip söndürülünce ortalık karanlığa düşer. Öyle de o farz ile Kur'an'ın parlak ışıkları gizlenmeye başladı. O vakit anladım ki benim ile konuşan şeytandır. Beni vartaya yuvarlandırıyor. Kur'an'dan istimdad ettim. Birden bir nur kalbime geldi. Müdafaaya kat'î bir kuvvet verdi. O vakit şöylece şeytana karşı münazara başladı.

Dedim:

Ey şeytan! Bîtarafane muhakeme, iki taraf ortasında bir vaziyettir. Halbuki hem senin hem insandaki senin şakirdlerin, dediğiniz bîtarafane muhakeme ise taraf-ı muhalifi iltizamdır, bîtaraflık değildir. Muvakkaten bir dinsizliktir. Çünkü Kur'an'a kelâm-ı beşer diye bakmak ve öyle muhakeme etmek, şikk-ı muhalifi esas tutmaktır. Bâtılı iltizamdır, bîtarafane değildir, belki bâtıla tarafgirliktir.

Şeytan dedi ki:

Öyle ise ne Allah'ın kelâmı ne de beşerin kelâmı deme. Ortada farz et, bak.

Ben dedim:

O da olamaz. Çünkü münâzaun fih bir mal bulunsa eğer iki müddeî birbirine yakın ise ve kurbiyet-i mekân varsa; o vakit o mal, ikisinden başka birinin elinde veya ikisinin elleri yetiyecek bir surette bir yere bırakılacak. Hangisi ispat etse o alır. Eğer o iki müddeî birbirinden gayet uzak, biri maşrıktı, biri mağribde ise o vakit kaideten sahibü'l-yed kim ise onun elinde bırakılacaktır. Çünkü ortada bırakmak kabil değildir.

İşte Kur'an kıymettar bir maldır. Beşer kelâmı Cenab-ı Hakk'ın kelâmından ne kadar uzaksa o iki taraf o kadar, belki hadsiz birbirinden uzaktır. İşte, serâdan süreyyaya kadar birbirinden uzak o iki taraf ortasında bırakmak mümkün değildir. Hem ortası yoktur. Çünkü vücud ve adem gibi ve nakîzeyn gibi iki zıttırlar. Ortası olamaz.

Öyle ise Kur'an için sahibü'l-yed, taraf-ı İlahîdir. Öyle ise onun elinde kabul edilip öylece delail-i ispata bakılacak. Eğer öteki taraf onun kelâmullah olduğuna dair bütün bürhanları birer birer çürütse elini ona uzatabilir. Yoksa uzatamaz. Heyhat! Binler berahin-i kat'iyenin mihlalarıyla arş-ı a'zama çakılan bu muazzam pırlantayı hangi el bütün o mihlaları söküp o direkleri kesip onu düşürebilir?

İşte ey şeytan! Senin rağmına ehl-i hak ve insaf bu suretteki hakikatli muhakeme ile muhakeme ederler. Hattâ en küçük bir delilde dahi Kur'an'a karşı imanlarını ziyadeleştirirler.

Senin ve şakirdlerinin gösterdiği yol ise: Bir kere beşer kelâmı farz edilse yani arşa bağlanan o muazzam pırlanta yere atılsa; bütün mihlaların kuvvetinde ve çok bürhanların metanetinde bir tek bürhan lâzım ki onu yerden kaldırıp arş-ı manevîye çaksın. Tâ küfrün zulümatından kurtulup imanın envarına erişsin. Halbuki buna muvaffak olmak pek güçtür. Onun için senin desisen ile şu zamanda, bîtarafane muhakeme sureti altında çokları imanlarını kaybediyorlar.